
SCENELIV

#01 – 2020

Dansk Skuespillerforbunds medlemsblad

TEMA:
Mangelfuld mangfoldighed

INDHOLD

- 4** #LABORATORIET:
ET ÅR. TI KUNSTNERE. EN KVINDE.
'The Female Gaze' er et sceneeksperiment, der vil skabe et mere nuanceret blik på kvinden end blot "mandens objekt". Line Bie Rosenstjerne er kunstneren bag.
- 6-13** TEMA: MANGELFULD MANGFOLDIGHED
- 6** **I DEN PERFEKTE VERDEN KAN ALLE SPILLE ALLE**
Tykaktivist Dina Amlund og skuespiller Jakob Fauerby tager en snak om den manglende diversitet, de begge ser i det danske samfund.
- 9** **MANGFOLDIGHEDEN ER BLEVET STØRRE**
Ifølge caster Karin Jagd er ønsket om diversitet voksende i tv- og filmbranchen.
- 10** **HOLD FAST I DE VIGTIGE FORTÆLLINGER**
Formand for skuespillerforbundet Benjamin Boe Rasmussen ærgres sig over manglende viden på området.
- 12** **ALLE HAR BEHOV FOR AT SPEJLE SIG**
Der er stor mangel på repræsentation, når det bl.a. handler om kønsidentitet. Især transpersoner skal kigge langt efter nogen eller noget af spejle sig i.
- 13** **AUTISME ER NÆSTEN BLEVET LIDT MODERNE**
Noget tyder på, at autisme er begyndt at fylde mere i mediebildet. Det glæder de sig over i Landsforeningen Autisme.
- 14** **ET BLIK UDEFRA GIVER PERSPEKTIV**
Det er supersvært at omsætte politisk stof til noget teatralisk på scenen. Derfor er researchfasen lige så vigtig som øve- og spilleperioden for Det Olske Orkester.
- 16** **KLASSIKEREN: BETTY NANSEN**
På Scenelivs midtersider introducerer vi et nyt fotokoncept kaldet 'Klassikeren', hvor vi i løbet af 2020 viser klassiske stillfotos fra den danske teaterverden.
- 18** **DET GIVER TRYGHED, AT ALLE VED, HVAD DE SKAL**
Engang var intimsener på film noget, der bare skulle overstås. I dag sammenlignes det med stunt.
- 22** **I BERLIN VIL DEN MODERNE BYBOER HAVE VARIETÉ**
Varieté har været til i århundreder. Sceneliv er taget til Berlin for at finde ud af, hvad varietéen kan i dag
- 28** **DSF STUDIO**
I 2020 har Studio endnu en gang en masse spændende kurser m.m. på tapetet.
- 30** **APPLAUS: LONE RODE (1934-2019)**
Da Lone Rode døde i august 2019, blev det et farvel til en passioneret scenekunstner, der ikke ville gå på kompromis med kunsten.

FØDSELSDAGE

→	NIELS OLSEN , 60 år	8. marts	→	PETER SELIGMANN , 70 år	2. april
→	ARLETTE WEINREICH , 80 år	8. marts	→	CHRISTIAN GRØNVALL , 50 år	9. april
→	DORTE PETERSEN , 50 år	10. marts	→	NIS BANK-MIKKELSEN , 75 år	10. april
→	ALLAN OLSEN , 60 år	23. marts	→	BO SAMUELSEN , 80 år	10. april
→	LANE LIND , 75 år	24. marts	→	OLAF NIELSEN , 85 år	11. april
→	PIERRE MIEHE-RENARD , 75 år	29. marts	→	TOMMY KENTER , 70 år	15. april
→	PREBEN HARRIS , 85 år	30. marts	→	GITTE NAUR , 60 år	19. april
→	HENRIK PRIP , 60 år	31. marts	→	ANNE MARGRETHE DAHL , 60 år	19. april

“Selvfølgelig var der et element af total naivitet i den drøm, men jeg skævede til Sverige og tænkte, at når Greta Garbo, Ingrid Bergman, Max von Sydow og Stellan Skarsgård kunne, så kunne en dansker måske også.”

— Nikolaj Coster-Waldau,
februar 2020, Ud & Se

SIDSTE NYT FRA SoMe

♡ 82 💬 3

Det kan godt være, at forbundet er gammelt, men vi er stadig med på moden! #dollypartonmemechallenge
(I skal da ikke snydes for formanden
@benjaminboerasmussens bud)

SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 6 gange årligt.

Oplag: 2.700 eks. – Abonnement: 425 kr. årligt

Dansk Skuespillerforbund
Tagensvej 85, 3. sal
2200 København N
Telefon: 33 24 22 00
Mandag-fredag 9-12 og 13-15
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk

Artikler, læserbreve og lign. sendes til:
jwj@skuespillerforbundet.dk

Redaktion: Jacob Wendt Jensen (redaktør)
Benjamin Boe Rasmussen (ansvarshavende)

Annoncer sendes til: Jette Rydder,
jr@skuespillerforbundet.dk

Grafisk design: Spine Studio
Tryk: KLS PurePrint

(Debatindlæg, anmeldelser, mindeord osv. må maks. fylde 2800 anslag inkl. Mellemrum)

ANNONCEPRISER OG FORMATER (B × H)
Helside (215 × 280 + beskæring) 10.000 kr.
Bagsiden (215 × 220 + beskæring) 10.000 kr.
1/2 side (196 × 124) 5.500 kr.
1/3 side – horisontal (62 × 254) 4.000 kr.
1/3 side – vertikal (196 × 81) 3.000 kr.
Visitkort (95,5 × 60) 700 kr.
Små medlemsannoncer (95,5 × 60 mm –
400 anslag inkl. mellemrum): 350 kr.

Annoncemateriale skal afleveres i pdf-format.
Alle priser tillægges moms.

Særlige annonceønsker: Kontakt Jette Rydder
tlf. 33 24 22 00

Næste nr. af Sceneliv udkommer 17. april 2020

VI ER ET FORBUND AF SPECIALISEREDE KUNSTNERE

Af Benjamin Boe Rasmussen

Kære venner
Velkommen til 2020 og til det nye format på vores fagblad. På samme måde som overenskomster ind imellem skal have en overhaling, så skal vores blad det selvfølgelig også. Scenelivs redaktion har arbejdet benhårdt på at skabe et mere politisk, medlemsnært og vedkommende blad. Jeg håber I tager godt imod jeres nye medlemsblad.

Jeg vil til gengæld bruge årets første leder til at reflektere over nogle vigtige begivenheder, som fandt sted omkring 1980. Det hele begyndte i 1978, hvor 100 af vores mest prominente medlemmer forlod forbundet i protest mod en ny aftale, som var blevet indgået med de københavnske teatre. Samtidig var der utilfredshed med tonen i forbundet, som mange syntes var under fagets værdighed.

Jeg skal ikke her gøre mig til dommer over, hvem der havde ret i konflikterne, men én ting er sikkert: Det? skabte en dyb splittelse, som svækkede HELE skuespillerstanden og vores forhandlingsstyrke. DR opfangede lynhurtigt splittelsen og opsagde deres overenskomst med skuespillerforbundet – for de mest benyttede skuespillere var jo ikke længere medlemmer.

Heldigvis blev Litten Hansen ny formand i 1982. Hun forstod, at det var en uholdbar situation, kontaktede 'rebellerne', og med stor indsigt og gode overtalelser bragte hun parterne sammen igen. Så da DR fremførte, at de skuespillerne, de var interesseret i, ikke var medlemmer, kunne

Litten Hansen sige: Aha, og hvem er de skuespillere mon?

Bent Fabricius, som var chefforhandler remsede navne op, og i 95 procent af tilfældene kunne Litten sige: Medlem! Resultatet blev, at skuespillerforbundet lavede en fremragende overenskomst med DR, som sikrede alle medlemmers rettigheder. Ved afslutningen af forhandlingerne sagde Bent Fabricius til Litten Hansen: Jeg håber, at dine medlemmer en dag rejser en statue af dig!

Jeg har ikke pt. budget til en Litten Hansen i granit, men der er en vigtig lære af historien. For hun forstod bedre end de fleste, at vores forhandlingskraft og indflydelse netop skyldes, at vi står sammen.

Vi er et forbund af højt specialiserede kunstnere, hvor der både skal være et fundament af overenskomster, som vi alle kan være med på, men hvor der også skal være fokus på overliggeren. Vi er nemlig også et forbund for stjernerne og dem med succes. Og det, at vi har nogle af verdens dygtigste skuespillere, smitter af på os alle sammen. Og netop fordi vi står sammen, vil streamingtjenesterne, DR, producenterne og teatrene gerne lave aftaler med os.

Sammenholdet giver os forhandlingskraft og legitimitet. Og det må vi aldrig tage for givet. Derfor skal forbundet kæmpe for alle medlemmer. Både dem, der har det svært, og dem, som tjener rigtig mange penge.

Vi har med andre ord brug for alle vores medlemmer, fordi I tilsammen er med til at opretholde vores ry som professionelle og højt specialiserede kunstnere. Og af samme grund er det også vigtigt, at ikke alle kan blive medlem. Det er nemlig de krav, vi stiller, der gør, at vi bliver taget alvorligt. Det er ikke antallet, men kvaliteten af vores medlemmer, der tæller.

Derfor er der ikke tvivl i mit hjerte om, at Litten Hansen gjorde et helt afgørende stykke arbejde ved at anerkende elitens betydning for os alle. Og der er heller ikke tvivl i mit hjerte om, at det også fremover skal kræve noget at blive medlem – og at det skal siges højt.

Vi lever nemlig i en tid, hvor vi – mere end nogensinde før – er nødt til at kæmpe for vores faglighed, vores professionalismisme og vores rettigheder. ●

Line Bie Rosenstjerne er en del af Alias Teaterproduktion, som står bag sceneeksperimentet 'The Female Gaze' – et tværkunstnerisk eksperiment, der strækker sig over et år og gennem fem forskellige kunstneriske eksperimenter.
Foto: Lærke Posselt

ET ÅR. TI KUNSTNERE. EN KVINDE.

Af Louise Kidde Sauntved

Et traditionelt prøveforløb strækker sig over seks til otte uger, efterfulgt af en spilleperiode. Men hvad nu, hvis man brød værket op i flere dele, lod dem udfolde sig over et helt år, og lod de enkelte dele være så afhængige af den foregående del, at intet kan produceres forud? Det eksperiment står skuespiller **Line Bie Rosenstjerne** midt i med det fem-delte værk 'The Female Gaze'.

Line Bie Rosenstjerne står på gulvet i Dansekapellets kuppelsal foran et kæmpestort stykke hudfarvet stof, der er spændt ud fra et jernstativ. Sammen med kunstner Nadia Nabil, er hun i færd med at hejse midten af stykket op med et okkerfarvet reb, mens de koncentreret diskuterer, hvor højt det skal op, hvad det betyder for indtrykket, hvis folderne bliver mere eller mindre tydelige, eller hvis den åbning, der skabes i stoffet bliver forskudt fem centimeter til den ene eller anden side.

Sådan kan en skuespillers arbejdsdag også se ud!

Line Bie Rosenstjerne er en del af Alias Teaterproduktion, der netop nu er nået halvvejs i sceneeksperimentet 'The Female Gaze', et forsøg på at skabe et mere nuanceret blik på kvinden, end kunstens traditionelle – måske snart lidt trætte, men også temmelig uudryddelige – blik på kvinden som objekt for mandens blik.

'The Female Gaze' er et tvær-kunstneriske eksperiment der strækker sig over et år og gennem fem forskellige kunstneriske eksperimenter. Alle med Line Bie

Rosenstjerne som fællesnævner og alle med det dogme, at det næste eksperiment bygger på de foregående.

I det første eksperiment blev fotograf Karoline Lieberkind bedt om at skabe ni selvbilleder, ni billeder af kvinden – med Line Bie Rosenstjerne som model. I det andet eksperiment læste hun, Ellaha Lack og Jannie Faurschou ni tekster op, skrevet af dramatikerne Anna Bro, Line Mørkeby og Mette Heeno med udgangspunkt i deres egen tolkning af de ni fotos. Begge blev udført i november og december sidste år.

Nu er tiden så kommet til tredje eksperiment, en stor installation på baggrund af både fotos og tekster, skabt af Nadia Nabil med Line Bie Rosenstjerne som sparringspartner. Eller som hun selv kalder det: "I kollektiv samskabelse."

Fem af Karoline Lieberkinds fotos er blevet forstørret op på store stofstykker, der tilsammen danner et sanseligt rum. Men for at komme ind til dem, skal man først igennem et fortæppe, der repræsenterer huden, omkranset af en kappe syet af tøj fra virkelige kvinder. Først kommer

tøjet, så kommer huden og inderst er kvinden i alle sine repræsentationer: Brud, skovnymfe, furie, forførerske... og meget, meget mere.

Historien bliver lagret

Stofstykkerne er alle forskellige. Fortæppet er stift som en presenning – en kvinde er undertiden nødt til at være tykhudet! Andre er blide og lette som silke, eller skåret op i strimler, der bevæger sig og ændrer form. Alle er de skabt, så tilskueren kan bevæge sig igennem dem. Ind i kvinden. Ideen er Nadia Nabils, men undervejs har hun sparret om alle detaljer med Line Bie Rosenstjerne.

"Jeg er ikke scenograf, men jeg kan også lade mig inspirere af sanselighed og kropslighed og snakke om, hvad det gør ved mig, hvis billeder bliver printet på et helt vildt tyndt materiale. Hvad siger materialer? Hvad siger farver?" siger Line Bie Rosenstjerne med henvisning til, at installationen i de efterfølgende eksperimenter bliver transformeret fra selvstændigt værk til scenografi.

“Når jeg så skal stå og spille i det, har jeg al den erfaring om sanseligheden lagret i mig. Jeg har historien med mig. Og det gør, at den rolle, jeg skal spille, har sindsygt mange farver allerede inden vi går ind i den mere traditionelle prøveform, når vi skal til at arbejde med dans og bevægelse, og når det hele til sidst smelter sammen med lyd på.”

Et vanvittigt projekt

Værket hedder ‘The Female Gaze’, men Line Bie Rosenstjerne tror ikke nødvendigvis, at der findes ét kvindeligt blik.

“Det handler i virkeligheden mere om at sige ‘lad os gå ud af den bokstækning, der er så tryk og rar, fordi den er nem at forholde sig til. Lad os slå hul på boksene og prøve at turde komme igennem dem og undersøge, hvad de rummer.’”

Det er et projekt, der kræver mod. Måske ligefrem modet fra alle de tolv kvindelige kunstnere, der undervejs er med i processen.

“Det er på en måde et vanvittigt projekt, for der vil altid være nogen, der siger:

‘Det er overhovedet ikke det kvindebillede, jeg gerne vil se’. Og der giver det mig et helt andet mod, at jeg føler, at jeg ikke står alene som skuespiller. Jeg står med tolv kvinders styrke i mig.”

Tilbage i kuppelsalen går Line Bie Rosenkilde igennem et opstrimlet billede af sig selv som brud med brystpumpe, stående med vilde øjne i et rum, der ligner et temmelig usselt offentligt toilet. Igen og igen går hun igennem. For at finde ud af, hvordan oplevelsen forandrer sig, alt efter hvilken del af billedet, man vælger at trænge igennem. ●

Man kunne se ‘The Female Gaze’ – frame#3 i februar på Dansekapellet. Frame#4 fokuserer på dans og bevægelse, og bliver skabt i samarbejde med danser Stephanie Thomasen, mens frame#5 bliver skabt i samarbejde med musikerne Søs Gunver og Anja Jacobsen.

Line Bie Rosenstjerne og ALIAS Teaterproduktion

Line Bie Rosenstjerne blev uddannet skuespiller i 2005 sammen med Martin Gertz og Morten Christensen. Sammen startede de i 2006 det projektstøttede teater Alias Teaterproduktion, der producerer ‘The Female Gaze’ i samarbejde med Uppercut Danseteater.

Line Bie Rosenstjerne om Alias: “Som skuespillere er vi ofte reproducerende, ikke-skabende kunstnere, men i Alias har vi mulighed for at producere, hvad vi rummer og har på hjerte.”

I den perfekte verden kan alle spille alle

Desværre er verden ikke perfekt. Tykaktivist **Dina Amlund** og skuespiller **Jakob Fauerby** er enige om, at der er meget, der skal laves om. Men de er også uenige. Blandt andet om, hvilken plads verden skal have i kampen for mere mangfoldighed.

Dina Amlund og Jakob Fauerby er enige om, at der skal gøres noget ved den manglende diversitet, men hvad og hvordan det skal ske, er de bestemt ikke enige om. Mød dem her i samtale. Foto: Lærke Posselt

Det er en stille, grå og regnfuld fredag formiddag, at Dina Amlund og Jakob Fauerby tropper op på Glyptoteket for at tale sammen. Samtaleemnerne er til gengæld sprængfarlige.

For de fleste ved efterhånden godt, at blandt andet krop, køn, alder, seksualitet og etnicitet betyder rigtig meget for, hvilke muligheder du har på kunst- og kulturscenen. Både som udøvende kunstner og som publikum.

Men hvad der kan eller skal gøres ved det, er der til gengæld uenighed om.

Dina Amlund er cand.mag. i moderne kultur og kulturformidling – og så er hun tykaktivist. Det vil sige, at hun arbejder mod diskrimination af tykke mennesker.

“I min studietid blev jeg meget optaget af feminisme. Dengang anede jeg ikke, at man kunne arbejde med tykthed på sammen måde. Men da jeg efter mine studier fandt ud af det, så kastede jeg mig direkte ud i det,” fortæller hun.

Angsten for tykheden

Dina Amlund mener på mange måder, at det hun kalder tykfobi – altså angst, had og væmmelse over for tykthed – adskiller sig fra mange andre former for diskrimination.

“Det skyldes, at vi er så lidt bevidste om, at det findes. Men undersøgelser viser for eksempel, at ledere – både i USA og Danmark – er langt mindre tilbøjelige til at ansætte tykke mennesker. De ser dem som mindre dygtige,” forklarer hun.

Samtidig har sundhedsmyndighederne et meget ensidigt fokus på sundhedseffekterne af at være tyk, som medvirker til at skabe både tykfobi og selvhad hos mennesker, selv om undersøgelser viser, at flertallet reelt ikke har ret store chancer for at tabe sig varigt.

På kulturelt overarbejde

Jakob Fauerby har i mange år været optaget af ligestillings spørgsmål. Blandt andet på baggrund af sine egne erfaringer som homoseksuel. Det har ikke forhindret ham i at skabe sig et godt og tilfredsstillende arbejdsliv, men:

“Helt fra jeg var barn, har jeg været på overarbejde, når jeg forsøgte at finde mig selv afspejlet i kunsten. Der var stort set ikke nogen på film eller tv, der var som mig. Jeg skulle hele tiden lægge ekstra lag ind for at kunne forestille mig, at historierne også kunne handle om mig,” siger han – og det er en af grundene til, at han i dag er aktiv i skuespillerforbundets ligebehandlingsudvalg.

Problemet med manglende repræsentation gælder ifølge både ham og Dina Amlund for en lang række grupper. Tykke, transpersoner, brune, sorte og handicappede. Selv kvinder over 50 år.

Et demokratisk problem

Og det er et demokratisk problem, mener Jakob Fauerby, som blandt andet har bemærket, at 40-årige kvinder ofte bliver valgt til roller som 50-årige, fordi vi mener, at yngre kvinder ser bedre ud. Og at der er mere rum for tykke mandlige skuespillere end kvindelige.

Dina Amlund er enig med Fauerby i, at tykke kvinder i endnu højere grad står for skud end tykke mænd,

fordi de bliver ramt af både tykfobi og misogyni. Hun oplever for eksempel selv jævnligt, at folk råber eller spytter efter hende på gaden, fordi hun er tyk.

“Der findes dog også mænd, som længes efter lige-stilling mellem tykke og tynde, men de er måske endnu ikke så tydelige i den offentlige debat,” siger hun.

I de seneste måneder har Dina Amlund skabt en del opmærksomhed i medierne. Ikke mindst om brugen af fatsuits, som er en hjertesag for hende. Både fordi hun ofte ser dem brugt som et unødvendigt, komisk element, men også fordi brugen af dem afspejler den grundlæggende ulighed, som tykke mennesker oplever.

Det nytter at råbe op

“Jeg er ikke ude efter den enkelte skuespiller, som optræder i et fatsuit. Men hvis der var flere tykke skuespillere, tror jeg slet ikke, at fatsuits ville blive brugt. Så tror jeg, det ville virke helt unaturligt på os,” siger hun – og trækker dermed en parallel til “blackfacing”, hvor hvide mennesker klæder dig ud som sorte.

En praksis, som de fleste tager afstand fra i dag.

Og hun oplever også, at hun kan rykke noget ved at råbe op – selv om hendes oprør også avler hadefulde modangreb og dødstrusler. Dog ikke fra folk i kunst- og kulturbranchen, understreger hun.

“Jeg har blandt andet haft en rigtig god samtale med Daniel Borgman, der instruerede filmen ‘Harpiks’, som jeg har kritiseret for brugen af fatsuits. Han havde aldrig før hørt om tykfobi, men sagde i forbindelse med vores møde, at han ikke ville bruge fatsuits igen,” påpeger Dina Amlund.

Jakob Fauerby oplever også, at han selv er med til at rykke normerne. Ikke mindst i forbindelse med den seneste sæson af Vild med dans, hvor han sammen med sin makker Silas Holst vandt dysten som det første mandlige par i verden.

En smertefuld proces for alle

“Faktisk føler jeg mig ret magtfuld lige nu. Jeg har i hvert fald meget taletid – og den vil jeg udnytte så godt, jeg overhovedet kan. Det er jo dig og mig, Dina, der sidder her og snakker lige nu, og ikke dem, som synes, at alt skal fortsætte, som det plejer,” påpeger han.

Alligevel er der lang vej igen – og vejen kan være tung at træde for alle parter, mener Jakob Fauerby.

“Vi må indse, at det er en smertefuld proces at erkende, at man har været del af en diskriminerende struktur. Jeg har da selv svært ved at acceptere, at jeg også selv tidligere har overværet episoder, hvor jeg burde have grebet ind eller sagt fra, men ikke gjorde det. For hvad gør det mig til?” spørger han.

Derfor mener han også, at det giver bedst mening at slippe vreden og tro på, at langt de fleste mennesker gerne vil hinanden det godt – og at det først og fremmest er bevidstheden, der mangler. Her er Dina Amlund mere skeptisk. Hun vil også gerne have lov til at udtrykke den vrede, hun føler.

“Vi har måske ikke så mange andre muligheder end at være smilende og forsøge at forklare, hvad vi mener. Men jeg synes, det er et stort ekstra krav at stille til folk, der bliver diskriminerede, at de ikke må være vrede over det,” siger hun.

“Ville du også spille Barack Obama?” spørger Dina Amlund. Jakob tøver en smule, men siger så: “Ikke som historisk person. Men jeg ville godt kunne spille ideen om Obama.”

Det handler også om penge

Men hvad er så løsningerne? Hvordan kommer vi videre fra alle følelserne og debatten? Jakob Fauerby er ikke i tvivl.

“Vi skal fortsætte med at øge bevidstheden, som vi prøver at gøre her. Men det handler også om penge, og der er det jo heldigvis sådan, at alle – tykke, tynde, mænd og kvinder og så videre – er med til at betale til kunsten over skatten. Derfor kan vi også godt stille nogle krav der, hvor skattepengene bliver brugt. For eksempel ved at forpligte kulturinstitutionerne til at gøre op, hvem de hyrer – og hvad de får i løn,” siger han.

Både Dina Amlund og Jakob Faurby har også kig på både producenterne, manuskriptforfatterne og instruktørerne, som i højere grad bør skabe rum for, at flere roller kan spilles af alle, så der ikke så ofte går “hvid mand 50 år og hvid kvinde 30 år” i den, som de siger.

“Skuespillerskolerne skal også blive bedre til at se talenterne i de personer, der ikke lever op til normerne. Og det er faktisk svært, hvis man ikke er meget bevidst om, hvad man ser efter,” siger Dina Amlund.

Kunstnerisk kvalitet er vigtig

Hun synes nemlig også, den kunstneriske kvalitet og faglighed er vigtigt.

“Mit mål er bestemt ikke, at alle castere skal spæne rundt på gaderne for at fylde rollerne ud – selv om det jo er en arbejdsmetode, der allerede bliver brugt. Det ville da være bedre, hvis flere tykke mennesker kom ind på skuespillerskolerne og lærte faget,” siger hun.

Jakob Fauerby er enig i, at skolerne godt kunne trænge til at gentænke deres optagelsesprocedurer. Men han holder samtidig fast i, at skuespillere grundlæggende er uddannet til at spille noget, som de ikke er – og at de ikke behøver være den, de spiller.

“I den perfekte verden kunne alle spille alle. Men verden er ikke perfekt. Som det er nu, er der ikke ret mange roller til eksempelvis transpersoner, handicappede, tykke og kvinder over 50 år. Og det skal vi have ændret på. Men i princippet er jeg uddannet til at spille alt,” siger han.

“Ville du også spille Barack Obama?” spørger Dina Amlund.

Jakob tøver en smule, men siger så:

“Ikke som historisk person. Men jeg ville godt kunne spille idéen om Obama. Jeg ville aldrig blackface, men vi taler om kunst, og jeg kan ikke udelukke, at der kunne være kunstneriske årsager til, at det ville give mening, at jeg – eller en hvilken som helst anden skuespiller – spillede ham,” svarer han. ●

MANGFOLDIGHEDEN ER BLEVET STØRRE

Af Lotte Ruby

Castere har fingeren på pulsen. De ved, hvilke roller der er i omløb – og hvordan de bliver besat. Karin Jagd har i mange år plæderet for større mangfoldighed, men først på det seneste har film-, tv- og teaterbranchen flyttet sig og blevet mindre stereotyp, mener hun.

“For år tilbage var det meget svært som caster at komme igennem med, at for eksempel en skuespiller med en anden etnisk baggrund godt kunne spille skolelærer. Men det kan man godt i dag,” fortæller Karin Jagd, som ejer castingbureauet Gizmo Cast og har mere end 20 år som caster bag sig.

Hun ser sig selv og sine castingkolleger som frontløbere i forhold til at få film, tv og teater til at afspejle virkeligheden bedre.

“Jeg har selv i mange år plæderet for, at vi skulle åbne mere op for forskellighed, men her har producenterne haft sværere ved at give slip på de fastlåste billeder af, hvordan samfundet ser ud. Det tror jeg blandt andet skyldes, at der været en angst for, at castet skulle tage for meget fokus fra fortællingen – at man kastede en bold op, som folk kom til at tage alt for meget stilling til,” siger hun.

Nabolandene kom først

I hvert fald var flere af vores nabolande, ifølge Karin Jagd, hurtigere til at få især de etniske minoriteter med i kulturprodukterne.

“Det skyldes måske også, at lande som Holland, Tyskland og Frankrig har haft en

større indvandring – og at indvandringen har været mere synlig på et tidligere tidspunkt. Jeg ved det ikke, men i hvert fald var de tidligere ude med en bedre repræsentation af etniske mindretal,” siger hun.

I de allerseneste år er Danmark dog også kommet rigtig godt med, og det er hele branchen, der har rykket sig. Karin Jagd peger på, at teaterskolerne har medvirket til, at der i dag især blandt yngre skuespillere er en stor talentmasse af skuespillere med en anden etnisk baggrund en dansk.

“Når der er et større udvalg af dygtige skuespillere med asiatisk udseende, er det selvfølgelig også lettere at træffe valget om at bruge dem i flere sammenhænge,” påpeger Karin Jagd.

Men når det er sagt, er der stadig et stykke vej til målet om lige repræsentation. Alle dygtige skuespillere har ikke lige adgang til at få roller. Derfor holder Karin Jagd også stadig særlige mangfoldighedskurser for at hjælpe nogle af talenterne på vej.

Alle bliver typecastet

Skuespillere med anden etnisk baggrund bliver ofte – og med rette – trøtte af at blive typecastet som blandt andet bandemedlemmer.

“Der er jo en tilbøjelighed til, at manuskriptforfattere, instruktører og producenter kigger i den retning, når de har brug for en skurk. Men det er vigtigt at huske, at alle skuespillere bliver typecastet, og det kræver hårdt arbejde og mod til at sige nej, hvis man vil noget andet – især hvis man

samtidig skal kunne leve af det,” understreger Karin Jagd.

Som ung skuespiller blev hun altid selv castet til rollen som den søde, glade pige, og det blev hun dødtæt af.

“Jeg synes jo, at jeg havde en masse andet at byde på. Men sådan er det faktisk for de fleste skuespillere. For nyligt talte jeg eksempelvis med en ældre, dansk skuespiller, som jeg ville caste til en skurke-rolle. Men han takkede nej, for her på falderebet ville han gerne opleve at spille en anden type roller.”

Den samlet set rette person

I sine mange år som caster har Karin Jagd gjort et stort stykke arbejde for at gøre branchen mere åben, men når hun caster, er det kun et ud af mange elementer, som har betydning for, hvem hun foreslår til en rolle.

“Det er aldrig kun én ting, jeg leder efter. Det er altid mange ting, som skal spille sammen – bl.a. alder, udstråling og ikke mindst talent. Som caster leder man efter den person, som samlet set er den rette ud fra en lang række forskellige kriterier,” siger Karin Jagd.

For nyligt fik hun til opgave at lede efter en meget tyk, kvindelig skuespiller, og dem er der ikke mange af. Det skyldes dels, at skuespillere som gruppe er ret optagede af at holde sig i god form, men Karin Jagd så også gerne, at teaterskolerne var endnu mere modige, når de optog elever.

“For min skyld måtte de meget gerne optage flere anderledes typer, end de gør nu.” ●

Hold fast i de *vigtige* fortællinger

Af Lotte Ruby

Film, tv og teater har en kæmpe indflydelse på, hvordan vi ser os selv og den verden, vi lever i. Det gælder ikke mindst for minoriteter, som kan føle sig glemt eller skævt portrætteret. Men vejen til mere mangfoldighed er fuld af svære dilemmaer, mener skuespillerforbundets formand, Benjamin Boe Rasmussen.

Hvordan går det egentlig med mangfoldigheden i dansk film, tv og teater? Det ved vi ikke ret meget om, for der findes stort set ikke nogen forskning på området. Det er måske overraskende, når man tænker på, hvor højt bølgerne ind imellem går i debatten om kunsten og kulturens evne til at afspejle virkeligheden, som den ser ud i dag.

En af de meget få danske undersøgelser er lavet af tre specialestuderende på Aalborg Universitet i 2018.

“Vi opdagede, at den forskning, der findes, enten er mange år gammel, eller også er den amerikansk og har et meget snævert fokus. Derfor vidste vi heller ikke, hvad vi ville finde, da vi gik i gang. Vi havde nok en forventning om, at der stadig ville mangle mangfoldighed, men også, at der over tid ville være sket en udvikling i, hvordan køn, seksualitet og etniske minoriteter var repræsenteret,” siger Ann Kathrine Husted Østergaard, der er en af skribenterne bag specialet ‘Mangfoldige film eller ren fiktion?’.

Den opgave, de stillede sig selv, var at analysere de mest sete film i Danmark

over to femårige perioder med 30 års mellemrum – fra 1976-1980 og 2012-2016. Målet var at se, om der var forskel på, hvordan og hvor meget henholdsvis kvinder og seksuelle og etniske mindretal var repræsenteret.

Der er – næsten – intet sket

Deres undersøgelse dækker kun film – og kun blockbusters – og det kan have stor betydning for konklusionerne, erkender Ann Kathrine Husted Østergaard på forhånd.

“På Top 10 er der for eksempel mange såkaldte romertalsfilm (publikumssucceser, som følges op af 2’ere og 3’ere, red.). Så det kan sagtens være, at billedet er anderledes, når man kommer længere ned på billetsalgslisterne. Men Top 10-filmene står til gengæld for næsten 40 procent af billetsalget, så på den måde fylder de meget i forhold til, hvad almindelige kulturbrugere ser,” siger hun.

Undersøgelsens resultater er på mange måder nedslående. I hvert fald, hvis man drømmer om mere mangfoldighed.

“Vi måtte konstatere, at der stort set ikke var sket forandringer i løbet af de

Ann Kathrine Husted Østergaard er en af skribenterne bag specialet 'Mangfoldige film eller ren fiktion?' Foto: Daniel Nielsen

30 år. Der var ganske vist sket en stigning i antallet af kvindelige hovedpersoner, men det var kun næsten statistisk signifikant. Vi så også en tilbøjelighed til, at kvindeskikkelserne var blevet en smule mindre stereotype. Til gengæld var der ikke kommet flere eksempler på seksuelle mindretal eller etniske minoriteter på rollelisterne,” fortæller Ann Kathrine Husted Østergaard.

Materialet inkluderede både danske og udenlandske – primært amerikanske – film. Fordelingen var omkring fifty-fifty, men der var ikke nogen væsentlig forskel på, hvordan billedet tegnede sig ude og hjemme.

Forandringen kan alligevel være på vej

Ann Kathrine Husted Østergaard hæfter sig dog ved, at der netop i månederne, før de skrev specialet, skete en masse ting, som rystede hele kulturscenen.

“MeToo brød ud og fik hele debatten om blandt andet køn til at blusse op, og Det Danske Filminstitut udformede et branch charter om mangfoldighed. Om det har haft en effekt, viser vores undersøgelse ikke noget om – men det kunne være interessant at undersøge,” siger hun.

Skuespillerforbundets formand Benjamin Boe Rasmussen ærgres sig over, at der ikke findes mere reel viden om, hvordan det står til med mangfoldighed på tv, film og teater.

“Men jeg kan sagtens genkende billedet af, at mange af de mest højtprofilerede film stadig er meget stereotype. Også selv om vi på det seneste har set nogle brud på

“Vi måtte konstatere, at der stort set ikke var sket forandringer i løbet af de 30 år.”

normerne. For eksempel med kvindelige og sorte superhelte i amerikanske film,” siger han.

Derfor har han også stor forståelse for de mange minoritetsgrupper og -personer, der gerne vil ses og høres mere. Men mangfoldighed er desværre ikke et særligt krydderi, man bare kan drysse ud over produktionerne, mener Benjamin Boe Rasmussen.

“Vil SKAL have mere mangfoldighed. Men kunstens mission er ikke at afspejle virkeligheden én til én. Den trækker for eksempel også tråde tilbage til vores fortid, og fortiden kan blive forvansket, hvis vi uden videre trækker nutidens idealer ned over den,” siger han.

“Jeg tænker ind imellem, at hvis Kaptajn Haddock hverken må ryge, drikke eller bande ... hvem er han så egentlig? Og det samme gælder vores politisk ukorrekte fortid. Vi kan ikke redigere fortiden helt om – heller ikke selv om verden har ændret sig.”

Hvad er de vigtige fortællinger?

For Benjamin Boe Rasmussen er det også vigtigt at holde fast i, at en professionel skuespiller kan noget andet rent kunstnerisk end en amatør.

“Hele denne her debat er fuld af svære dilemmaer – og nogle af dem bider sig selv i halen. Det kan for eksempel være svært at finde en professionel skuespiller, som er meget tyk eller handicappet på en bestemt måde,” siger Benjamin Boe Rasmussen.

Samtidig kan de skuespillere, som afviger fra normen, have svært ved at finde arbejde – og det er også et stort problem, mener han.

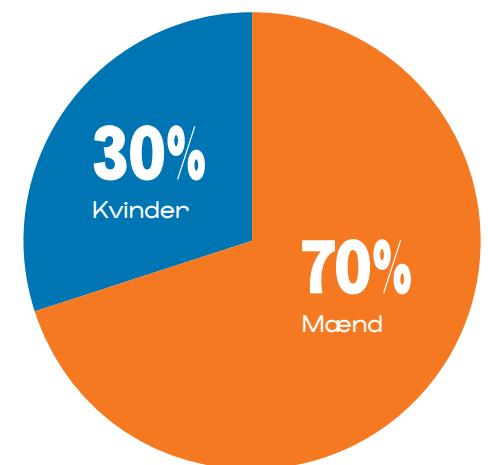
“Løsningen er bare ikke, at vi giver køb på det, som professionelle skuespillere kan og i stedet bare caster amatører, som tilhører den rigtige minoritet. Vi er jo netop uddannet til at spille nogle andre, end dem vi er. Det er kernen i vores faglighed. Og den er svær at fastholde, hvis kravet bliver, at vi som privatpersoner absolut skal ligne de karakterer, vi spiller,” siger Benjamin Boe Rasmussen.

Han mener også, at dele af debatten skaber en falsk modsætning mellem de kreative miljøer og minoritetsgrupperne.

“Vi er jo ikke modstandere! Så det bedste vi kan gøre er at spørge os selv: Hvad er de vigtigste fortællinger i vores tid? Hvilke historier er relevante? Svarene er med garanti meget mere mangfoldige end for 30 år siden – og det er de fortællinger, som vi skal hjælpe hinanden med at fortælle så godt som overhovedet muligt. Her skal minoriteterne også på banen. Ikke kun kritisk, men også rigtig gerne konstruktiv,” understreger Benjamin Boe Rasmussen. ●

Specialet 'Mangfoldige film eller ren fiktion?' er skrevet af Julie Ottosen, Sofie Amalie Edlev og Ann Kathrine Husted Østergaard og kan læses i sin helhed på bit.ly/mangfoldigefilm

Kønsfordelingen af 500 karakterer i de mest sete film i Danmark i perioden 1976-1980 og 2012-2016.

Kilde: Speciale 'Mangfoldige film eller ren fiktion?', Aalborg Universitet 2018

ALLE HAR BEHOV FOR AT SPEJLE SIG FOR AT SPEJLE SIG ALLE HAR BEHOV

Af Lotte Ruby

Når det handler om seksualitet og kønsidentitet er der stadig stor mangel på repræsentation af mindretal, mener Ask Ulrich Petersen. Især transpersoner skal kigge langt efter nogen eller noget af spejle sig i – og det skaber frustration.

“Du kan se på det på denne her måde: Langt det meste kunst og kultur afspejler dig. Langt det mindste kunst og kultur afspejler mig,” siger Ask Ulrich Petersen, som er tidligere forperson i LGBT Danmark og medlem af landsdelsledelsen.

Han taler om, hvordan majoritetsborgere oplever det kulturelle landskab i forhold til personer, der skiller sig ud fra normen i kraft af enten deres seksualitet eller kønsidentitet. På nogle områder går det fremad med repræsentation af minoriteter i danske kulturprodukter, men der er stadig lang vej igen. Og det er et problem, fordi alle mennesker har behov for at se sig selv afspejlet.

Ask Ulrich Petersen giver et eksempel fra en samtale, han på et tidspunkt havde med en gruppe unge om, hvordan det er at springe ud og hvor meget tv-serier kan betyde for ens selvbillende.

“En af de unge piger fortalte, at hun havde set den samme scene fra tv-serien ‘Friends’ igen og igen og igen. Det var scenen, hvor Ross møder sin ekskærester og opdager, at hun i mellemtiden er begyndt at date en anden kvinde,” fortæller han.

Dette ene akavede øjeblik i en hel tv-serie på flere hundrede afsnit var nemlig der, hvor denne unge pige følte sig afspejlet som lesbisk.

Problemet er når det ALDRIG sker

Den største mangel på repræsentation oplever transpersonerne dog, mener Ask Ulrich Pedersen. For mens for eksempel bøsser og lesbiske efterhånden har sneget sig ind på flere både større og mindre pladser i kulturprodukterne, må transpersoner ofte kigge meget langt efter nogen, der minder om dem selv.

“Derfor ser vi også, at transpersoner ofte reagerer kraftigt over for film, som fremstiller transpersoner, hvis de ikke gør det på en ordentlig måde,” siger Ask Ulrich Pedersen.

Ask Ulrich Pedersen er tidligere forperson i LGBT og medlem af landsdelsledelsen. Foto: Arpita Sif Petersen

Den særlige følsomhed opstår både, fordi transpersoner næsten aldrig ser sig selv afspejlet – og når de endelig gør, er det ofte i lallede udgaver, hvor en mand bare er iført en kjole, der ikke ellers er gjort det store for at forstå, hvad der kan ligge bag. Derudover er transpersoner også stadig en dybt marginaliseret gruppe.

“Mange transpersoner kæmper meget hårdt for at få lov til at være dem, de er, og har mødt utrolig meget modstand,” fortæller Ask Ulrich Pedersen.

Han mener dog også, at en større, bredere og mere varieret repræsentation af forskellige minoriteter over tid generelt kan gøre minoritetsborgere mindre følsomme i forhold til det enkelte kulturprodukt. Men der er vi bare slet ikke endnu.

Gør det, men gør det med respekt

Ask Ulrich Pedersen kan godt forstå, hvis skuespillere, instruktører og producenter bliver ramt af berøringsangst, når debatten om minoriteterne og fremstilling af dem går højt. Men vejen frem er ikke at lade være, mener han.

“Det gælder om at kaste sig ud i det og inddrage de personer, som det handler om, i processen. Det er selvfølgelig ikke nogen garanti for, at der ikke bliver ballade alligevel. Men det er vel heller ikke det, der er målet med kunsten – at der ikke må være ballade og debat? Så er kunsten jo ligegyldig,” understreger han.

Kunsten og kulturen er i hvert fald magtfulde redskaber, når det handler om, hvor accepterede minoriteter føler sig i samfundet.

“Og det skal kunstnerne være bevidste om,” slutter Ask Ulrich Pedersen. ●

Autisme er næsten blevet lidt moderne

Af Lotte Ruby

Heidi Thamestrup er formand i Landsforeningen Autisme, og hun glæder sig over, at autisme er begyndt at fylde mere i mediebilledet. Hun ved nemlig, hvor meget det betyder for mennesker med autisme at se sig selv afspejlet – både i dokumentarform og i fiktion.

“Det er, som om det næsten er blevet lidt moderne at portrættere mennesker med autisme og de særlige synsvinkler på livet, som de har. Mest i dokumentarform, hvor vi for eksempel får en del henvekslinger fra programmer som aftenshowet, hvor de gerne vil høre om, hvordan det er at leve med autisme,” fortæller Heidi Thamestrup.

Hun synes alt i alt, at der er stor opmærksomhed om autisme i disse år. Et godt eksempel fra fiktionsverden er tv-serien ‘Atypical’, der handler om en ung autistisk fyr og hans både helt almindelige og helt specielle udfordringer med skole, kærlighed, venner og familie.

“Jeg har selv kun set den første sæson, men det var bestemt ikke dårlig – og det er også, hvad jeg hører mange andre sige. Den portrætterer med både humor og alvor en række af de problemstillinger, som mange med autisme kender fra deres eget liv,” påpeger Heidi Thamestrup.

Vigtigt at få bredden med

Hun mener, at det har stor betydning for alle, der er berørt af autisme, at der er fokus på området i både journalistik og kulturprodukter. Det kan både forebygge fordomme

– og i sidste ende forbedre de muligheder, som mennesker med autisme har for at indgå mere ligeværdigt i samfundet.

“Men det vigtigt at få bredden med. For selv om det vist er uden for diskussion at store personligheder som for eksempel Einstein og H. C. Andersen formentlig har haft autisme, så er alle med autisme jo ikke begavet med de her fantastiske talenter. Der er også mange, der er voldsomt handicappede – ikke nødvendigvis af selve autismen, men så af andre problemer som autismen er kombineret med,” fortæller Heidi Thamestrup.

Rørt dybt af Thure Lindhardt

Når det gælder kulturprodukter som film, tv og teater er det vigtigste for Heidi Thamestrup, at det er velresearchet, så der ikke bliver tale om en karikatur. Det har hun dog ikke oplevet meget af i Danmark, til gengæld har hun for eksempel med stor glæde oplevet Thure Lindhardt i teaterstykket ‘Den mystiske sag om hunden i natten’ sammen med en gruppe unge med autisme.

“Det er en fantastisk historie, skrevet af en, der selv har autisme. Den handler ikke om autisme, men den ser verden fra den synsvinkel – og Thure Lindhardt spillede rollen så godt, at jeg blev meget rørt. Og det blev de unge, som jeg havde med i teateret også,” siger Heidi Thamestrup.

Når bare fremstillingen er af høj kvalitet, så betyder det ikke noget særligt, om skuespilleren selv har autisme tæt ind på livet eller ej, mener Heidi Thamestrup. Men hun har på den anden side et stort ønske om, at arbejdsmarkedet bliver mere rummeligt.

“Jeg synes, det ville være rigtig godt, hvis der også var plads til skuespillere med autisme – uanset hvilke roller, de så skulle spille.” ●

“Jeg synes, det ville være rigtig godt, hvis der også var plads til skuespillere med autisme – uanset hvilke roller, de så skulle spille.”

Heidi Thamestrup, formand i Landsforeningen Autisme.
Foto: Foreningen for Autisme

Et blik udefra giver perspektiv

Af Louise Kidde Sauntved

'Sukker' er første del af Det Olske Orkesters triologi: 'En nations selvhad – Danmark mellem skam og selvovervurdering'.
Foto: Øyvind Kirchoff

For Det Olske Orkester med Lotte Faarup og Øyvind Kirchhoff i spidsen er researchfasen lige så vigtigt som øve- og spilleperioden. Under arbejdet med deres aktuelle trilogi om danskernes selvforståelse gennem de seneste 300 år, har de både været på grænsetur og fået hjælp af en gruppe universitetsstuderende.

For fem år siden sad Lotte Faarup og blev godt gammeldags vred over at opleve en støt voksende fremmedfjendskhed i Danmark. Hun forstod den ikke, og derfor fik hun lyst til at undersøge den. En række samtaler med vidende mennesker fik hende til at indse, at ondets rod gik helt tilbage til slavetiden og kolonitiden i 1700-tallet. Det blev til Det Olske Orkestres trilogi 'Sukker', 'Salt' og den nye 'Hvem er det, der banker?', der strækker sig fra 1900-tallet til i dag.

Gennem hele arbejdet med trilogien har grundig research været et nøgleord. Sammen med sin medkunstneriske leder af Det Olske Orkester Øyvind Kirchhoff, der også står på scenen som skuespiller, har Lotte Faarup holdt workshops for både skuespillere og produktionsfolk, læst bøger, bøger og atter bøger, haft en lang række samtaler med politiske aktivister, universitetsfolk og andre kloge hoveder med viden om flygtningekriser og økonomiske transaktioner i global forstand. De har også, helt hands-on, været i Sønderjylland og undersøgt samtlige 21 grænseovergange.

"Det er jo supernørdet, og man kan sige 'Hvad skal det gøre godt for?'," siger Lotte Faarup, "men det gav en stofflig forståelse at sige: 'Hvad sker der?' 'Hvem er de?' At se hegnene og høre historier fra de politibetjente, der står der. Og prøve at forstå: Hvad er grænsen mellem Danmark og noget andet symbol på?"

Udtryk gennem leg

Al research er løbende blevet delt med skuespillerne, så de har haft mulighed for at fordybe sig i det samme materiale.

Det er imidlertid ikke kun spillerne, der er blevet inviteret til at læse med og dele deres tanker og ideer. Det Olske Orkester har i forbindelse med 'Hvem er det, der banker?' haft et samarbejde med 25 universitetsstuderende fra Teater- og Performancestudier ved Københavns Universitet, der har fået adgang til al Lotte Faarups research, så de kunne sætte sig ind i baggrunden for forestillingen. Derefter

blev der afholdt to workshopdage med tre ugers mellemrum, hvor også forestillingens skuespillere deltog. På den første workshop blev der snakket om research og teoretisk stof, men også lavet praksisarbejde på gulvet, skabt så det satte gang i tanker om forestillingens emner, og samtidig gjorde dem konkrete og fysiske. Blandt andet forskellige former for fights og børnelege som 'rødt lys stop' og 'krig'.

"En af de bedste var en, hvor to mennesker tæver på hinanden med hver sin avis – men den ene har fået bind for øjnene," siger Lotte Faarup. "Det er faktisk ret komplekst, for den der er blind har stadig hørelsen og kan godt forsvare sig, men er samtidig fuldstændigt lost og dårligere stillet end den anden. Den kamp viste vi de studerende og rev så nogle af dem op på scenen og sagde 'Nu skal I prøve'. For at koble det teoretiske til noget scenisk. For det er i virkeligheden supersvært at omsætte politisk stof til noget stoffligt og teatralisk på scenen."

Et andet perspektiv

Som forberedelse til den anden workshop tre uger senere, fik de studerende en række opgaver. De skulle blandt andet prøve at pakke på femten minutter i troen på, at de skulle flygte fra deres hjem. Bagefter skulle de meget nøjagtigt skrive ned, hvad de havde pakket og hvordan oplevelsen havde været.

"Deres forståelse af det at pakke var dybt interessant. Både deres tanker om, hvor svært det var at forestille sig at være flygtning, og hvorfor det var så svært og en masse identitetsforståelse i forhold til, hvad de pakkede, hvorfor og hvad det betød i deres liv. Så vi fik både fat i deres følelsesliv og deres indignation over ting, de syntes var forkerte. Men også deres tanker om identitet og hvad der er vigtigt for dem."

Samarbejdet med de unge universitetsstuderende har ifølge Lotte Faarup givet et værdifuldt nyt perspektiv på forestillingen.

"De unge mennesker er jo dødskarpe, og så er de repræsentanter for et publikum, der er interessant for os. Hvad ser og hører de, når vi snakker? Hvad ser de, når vi kommer på gulvet? Det har været vigtigt at opleve et ungt publikum reagere på temaerne og på vigtigheden af dem. De har bestyrket os i, at det her også er deres anliggende. Hvis vi ikke havde mødt dem, havde vi muligvis sagt: 'Måske er de unge ikke så interesserede i det politiske. De er måske mere interesserede i deres karriere eller bare i at klare den i det her stress-samfund'. Men ved at gøre det her, har vi fået den modsatte opfattelse. De er meget interesserede, men de vil være med i samtalen. De vil være med til at skitsere problematikken. De vil ikke bare trækkes ind i det."

Den fælles oplevelse

Og der er ingen tvivl om, at de unges tanker og ideer vil finde vej til scenen, når 'Hvem er det, der banker?' åbner dørene til et scenerum, hvor publikum sidder på alle fire sider i det, Lotte Faarup kalder "et demokratisk rum".

"Det er et samtalerum, hvor der opstår en særlig kraft. Du ser på en eller anden måde din egen tilstedeværelse, ved at se andre, der kigger på det samme. Du er i maksimal grad bevidst om, at man er et kollektiv, der bevidner en fortælling sammen. Vi sætter fortællingen i centrum, men ved at sætte publikum hele vejen rundt viser vi, at det er et fælles anliggende. Samtidig med at det illuderer det paradoks, at vi kigger på noget, vi ikke ved, hvad vi skal gøre ved. Men teaterets styrke er, at det kan gribe på en langt mere sensorisk, følelsesmæssig og fysisk måde, end hvis vi stod og holdt en tale. Vi kan forhåbentlig påvirke og inspirere og give dem noget, der gør, at de går ud og handler mere menneskeligt eller socialt over for hinanden. Det er det lange stræk og en dybere eksistentiel tangent, vi arbejder på. Det du oplever, lagrer sig og giver forhåbentlig os alle sammen en bevidsthed, der trækker i den rigtige retning." ●

Samarbejder

Trilogien 'Sukker', 'Salt' og 'Hvem er det, der banker?' er resultatet af en treårig bevilling fra henholdsvis Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg og Bikubenfonden, der har gjort det muligt at fordybe sig i temaet samt samle et fast skuespillerensemble der foruden Øyvind Kirchhoff tæller Ditte Laumann, Mireia Serra, Angelina Watson, Sofie Ebbesen Nielsen og Morten Klode.

'Sukker' blev til i en co-produktion med Republique, 'Salt' i co-produktion Aalborg Teater og 'Hvem er det, der banker?', der er et samarbejde med Helsingør Teater, har premiere i marts måned.

Foto: Holger Damgaard

KLASSIKEREN

BETTY NANSEN

Til venstre for skuespillerne Knud Rex (1912-1968) og Henrik Bentzon (1895-1971) sidder skuespiller og teaterchef Betty Nansen. De var alle tre med i det amerikanske lystspil 'Du kan ikke ta' det med dig' i 1940. Efter en karriere på blandt andet Det Kongelige Teater i 1896-1899 og et mislykket eventyr i Hollywood i 1915 blev Betty Nansen teaterdirektør for Alexandrateatret i 1917 til sin død i 1943. Det var blandt andet her hun i 1932 satte Kaj Munks 'Ordet' op efter Det Kongelige Teater havde afvist stykket. I mellemtiden havde det fået divaens eget navn Betty Nansen Teatret, som det stadig har i dag. Dette teaterstill er taget af den myreflittige teaterfotograf Holger Damgaard (1870-1945).

A photograph of a woman with blonde hair lying in bed, propped up on her left arm and looking thoughtfully to the side. A man is lying next to her, mostly obscured, with his back to the camera. The scene is lit with warm, golden light, creating a soft and intimate atmosphere.

Det giver tryghed, at alle ved, hvad de skal

Af Louise Kidde Sauntved

Engang var intimsccener på film noget, der bare skulle overstås – helst uden alt for meget snak. Men de seneste år er der kommet stor fokus på processen bag, ikke mindst for at sikre, at skuespillerne føler sig trygge og sikre på, at deres grænser ikke bliver overskredet. På filmen 'Dronningen' var der på forhånd lavet en helt præcis slagplan, der sikrede, at skuespillerne kunne fokusere på det væsentlige: Karaktererne og historien.

Intimscenerne i 'Dronningen' er omdrejningspunktet for filmens historie om utroskab. I hovedrollerne ses skuespillerne Trine Dyrholm og Gustav Lindh. Foto: Still fra filmen

Anna kommer ind på værelset, hvor hendes stedsøn ligger på sengen. Kryber hen mod ham. Forførende. Tøj og skrupler fortrænges af lidenskab. Af det forbudte og farlige. For hvad er det egentlig, der sker?

I May el-Toukhy's 'Dronningen' er de intime scener ikke alene dampende og sitrende, de er også bærende for filmens historie om utroskab på tværs af alder og alle moralske grænser. Bag nøgenheden ulmer et arsenal af følelser: skyld, skam, spænding, lidenskab, kynisme, begær, mod, fejhed. Skuespillerne, her Trine Dyrholm og Gustav Lindh, skal rumme det hele. Formidle det hele. De skal skrælle deres karakterer helt ind til benet, rent følelsesmæssigt – samtidig med at de skal være fysisk nøgne over for det filmhold, hvis opgave det er at sikre, at scenen kommer i kassen på den helt rigtige måde.

Det kræver utroligt meget af både skuespillere og instruktør. Derfor var May el-Toukhy fra starten bevidst om, at det var nødvendigt at sikre, at alle på settet kendte deres roller helt ned til mindste detalje, og at alle følte sig trygge i situationen. Hun etablerede derfor, i samarbejde med filmens producere Caroline Blanco og Rene Ezra, en detaljeret slagplan for filmen intime scener.

Udover de skudplaner hun under alle omstændigheder ville have lavet i samarbejde med filmens fotograf Jasper Spanning, blev der udarbejdet storyboards på alle scener, der i et eller andet omfang indeholdt sex eller intimitet. I prøveforløbet forud for optagelserne blev en fuld dag afsat til at koreografere intimscenerne så detaljeret som muligt. Samtidig blev alle interne aftaler skrevet ned, så der var en helt tydelig rettesnor på selv optagedagen.

“Dels fordi intimscenerne i 'Dronningen' er mange og nogle af dem ret brutale, og dels fordi jeg ville have, at intimscenerne skulle betyde noget. De skulle formidle en historie og bringe fortællingen et nyt sted hen, eller tage os dybere ind i karaktererne. Og hvis de skulle have vægt, var ekstra omtanke nødvendig,” siger May el-Toukhy.

Sammenlignes med stunt

May el-Toukhy havde i forbindelse med #MeToo hørt og læst vidnesbyrd fra en del skuespillere, der fortalte om den sårbarhed og magtesløshed, man som skuespiller kan føle, hvis den type scener ikke er velforberedte og visionen med dem ikke er kommunikeret ud på forhånd.

“Jeg besluttede mig derfor for at betragte intimscenerne med største alvor – ligesom når man skyder en bilstuntscene, hvor alle på holdet ved, hvor de

May el-Toukhy. Foto: Det Danske Filminstitut

skal være på ethvert givent tidspunkt, fordi det er så vanvittigt farligt at lave. For selv om skuespillerne i 'Dronningen' ikke nødvendigvis kan komme alvorligt fysisk til skade, som ved et bilstunt, så er den potentielle emotionelle overlast en reel risiko, hvis man ikke passer på dem i processen.”

May el-Toukhy havde tæt kontakt med skuespillerne, enten telefonisk eller via sms, på krævende dage og gjorde det jævnlige klart, at de altid kunne komme til hende med deres tanker, når som helst og hvor som helst. Derudover blev alle forud for optagelserne informeret om, at hvis der var nogen, der oplevede eller var vidne til noget på optagelserne, som de ikke var trygge ved, så skulle de straks henvende sig til enten producere eller line-producere. Hellere en gang for meget, end en gang for lidt. Producer Caroline Blanco havde tæt kontakt med både instruktør og skuespillere under hele processen og på de dage, hvor intimscenerne blev optaget, var hun så vidt muligt fysisk tilstede for at sikre, at alt foregik som aftalt.

“Jeg synes, det lykkedes os at udvikle en metode i forhold til at forberede og skyde scenerne, som fungerede og som levede op til min kunstneriske vision for intimiteten i filmen,” siger May el-Toukhy. “De var krævende at lave, men personligt har jeg ikke noget imod processen, der er krævende. Hverken logistisk eller emotionelt.” ●

Slagplan for intimsener på 'Dronningen'

FØR OPTAGESTART

- 1 Instruktør gør sig klart, hvad intimsenerne helt konkret skal formidle. Hvad er det for et budskab, scenerne skal udkomme med?
- 2 Der afholdes prøver med skuespillerne på scenen og en koreografi blive fastlagt. I visse tilfælde med både fotograf og manuskriptforfatter tilstede.
- 3 Aftaler med skuespillerne bliver nedskrevet. Hvor meget ser vi og hvornår.
- 4 Instruktør gennemgår alle aftaler lavet under prøverne med cheferne på alle afdelinger på holdet. Derefter blev det i samråd besluttet, hvordan scenerne skulle løses bedst muligt rent teknisk – med udgangspunkt i den kunstneriske vision på scenen. I samme ombæring bliver det besluttet, om det er nødvendigt at have en stuntman med på scenerne, hvis de udover sex indeholder vold eller en meget fysisk krævende koreografi.
- 5 Chefsminkør begynder, i samarbejde med special-effect-afdelingen, at producere de ting, vi skal bruge til at lave scenen. For eksempel attrapper og kønsbehåring.
- 6 Storyboard udfærdiges af en storyboard-tegner i samråd med fotograf og instruktør.
- 7 Instruktør gennemgår det færdige storyboard med skuespillerne, sammen med producerne, fotograf, lineproducer og indspilningsleder, så alle kan forberede sig på, hvad der skal ske på dagen og distribuere storyboard og øvrige informationer ud i de relevante afdelinger på holdet.

UNDER OPTAGELSENE

- 1 Settet er lukket, og der er kun de mennesker til stede omkring skuespillerne, som er absolut nødvendige for at indspille scenen.
- 2 Den store monitor flyttes ind i et mindre lokale så det kun er dem, der har akut brug for at se på den under og mellem takes, der har den til rådighed – for eksempel scripter, indspilningsleder, chefsminkør og lysmester. Dem, der kigger på monitoren, formidler så de beskeder videre, der er relevante for det øvrige hold at modtage. Instruktøren sidder på settet med skuespillerne, mens scenen skydes og opholder sig tæt ved skuespillerne mellem hvert take.
- 3 Der holdes ro, mens scenerne skydes og der kommenteres ikke på andet end det, der er teknisk relevant for scenen mellem hvert take. Instruktør forsøger at give klare instruktioner uden for mange abstraktioner.
- 4 Skuespillerne pakkes ind i morgenkåbe i alle småpauser, så de ikke skal vente på, at der for eksempel bliver fikset et teknisk problem, mens de er nøgne eller letpåkledte.

EFTERARBEJDET

- 1 Alt materiale med intimsener behandles med diskretion i alle post-processer. For eksempel bliver scenerne klippet med nedrullede gardiner og folk bliver bedt om at banke på, hvis de vil ind i klipperummet. Hvis der er gæster i rummet, bliver skærmen slukket.

Foto: Still fra filmen 'Dronningen'

Den danske film- og teaterbranche lytter

I kølvandet på #MeToo har flere film- og teaterproducenter iværksat nye procedurer, der skal sørge for, at skuespillerne føler sig trygge i forhold til intime scener. Blandt andet har Metafilm som det første filmselskab herhjemme indført faste retningslinier for sex- og nøgenscener, eksempelvis i form af tilbud om penisposer og bryst-tape. På teaterfronten har Alborg Teater offentliggjort en samlet politik for "mobning, chikane og overgreb af enhver art".

En undersøgelse foretaget af Dansk Skuespillerforbund i 2019 viser, at der er stor interesse for at få indført brug af intimitetskoordinatorer, der vejleder og holder øje med, at alt foregår på bedste måde. Sverige har netop fået sin første egentlige intimitetskoordinator i form af Malin B. Eriksen, der har indgået en fast aftale med Riksteatern. I Tyskland har den tyske producentforening taget fat i professionelle, blandt andet terapeuter, for at udarbejde retningslinier for bedre forhold under arbejdet med intimitetsscener. Og andre europæiske lande følger trop. Også store udenlandske streamingtjenester og produktionsselskaber har indført brug af intimitetskoordinatorer, blandt andre HBO, Netflix og BBC. Førende på feltet er Ita O'Brien, der står bag 'The Intimacy on Set Guidelines'. I 2019 fik Danmark sin første intimitetskoordinator, Miriam Yeager Raagaard, der er uddannet på Ita O'Briens Intimacy on Set i London.

Tre spørgsmål til

Danmarks første intim-koordinator

Miriam Yeager Raagaard er Danmarks første intimitetskoordinator, uddannet fra Intimacy on Set i London, grundlagt af Ita O'Brien.

Hvorfor valgte du at blive intimitetskoordinator?

"Jeg læste om Ita O'Briens arbejde med HBO og Netflix og tænkte: 'Selvfølgelig. Det giver mening'. Jeg er selv skuespiller og vant til at have ja-hatten på og har gennem årene også haft enkelte uheldige oplevelser, hvor jeg har ønsket mig en upartisk tredjepart. Jeg har arbejdet med kampkoreografi i flere år, både i forbindelse med undervisning og koreografi til forestillinger. Jo bedre, man er forberedt som skuespiller, og jo bedre man kender en koreografi, hvad enten det er en kampkoreografi eller simuleret sex-koreografi, jo mere frihed får man. Så jeg ser det som en service, vi tilbyder. Det handler ikke om at skabe restriktioner, men om at give skuespillerne og instruktøren flere muligheder, uden at de skal bekymre sig om at overtræde eventuelle personlige grænser."

Hvorfor er der behov for intimitetskoordinatorer i Danmark?

"Når man først begynder at dykke ned i skuespilleres oplevelser på teatrene og filmsets gennem årene, går det op for en, hvor ofte skuespillere er overladt til sig selv, når det handler om intime scener. Først og fremmest skal skuespillerne vide, at det er okay at snakke om tingene og også sætte ord på, hvis noget føles forkert eller grænseoverskridende. En italesættelse der burde starte allerede på skuespillerskolerne og filmskolen. Intim- og sexscener skal italesættes og håndteres fuldstændig ligesom alle andre fysiske scener. Det er ikke tabu. Intimkoordinatorer går også

ind og arbejder helt konkret med fysiske detaljer i en intimscene. Det handler ikke om at tage arbejdet fra instruktøren, men om at skabe en fuldkommen fysisk scene med samme tilgang som for eksempel en stuntkoordinator."

Hvordan oplever du interessen for at bruge en intimkoordinator i dansk film og teater?

"Overordnet er interessen positiv. Men jeg oplever desværre også modstand, og at jeg skal forklare det, og det forstår jeg godt. De fleste ved ikke helt, hvad vores arbejde indebærer og tror, at vi prøver på at være politifolk. Især efter #MeToo. Men når jeg så har forklaret lidt mere om arbejdet, kan de fleste se fidusen i det. Vores job er at være upartiske, at facilitere, koreografere, varetage sikkerheden og tænke på praktiske detaljer."

Danmarks første intimkoordinator: Miriam Yeager Raagaard. Foto: HEIN Photography

I BERLIN VIL DEN MODERNE BYBOER HAVE VARIÉTÉ

Tekst og fotos af Simon Jeppesen

Berlin i 1920'erne fascinerer os igen og igen. Senest efter tv-serien 'Babylon Berlin', hvor en del af handlingen er lagt i byens varietéer. Sceneliv tog til Berlin for at se, hvad en varieté også kan være i dag.

I begyndelsen af forrige århundrede blomstrede en ny form for underholdning op i Berlin. Byen var i voldsom vækst, arbejdere strømmede til for at få beskæftigelse i den hurtigt voksende industri. De søgte underholdning, tidssvarende underholdning svarende til storbyen, pirrende, provokerende, fragmenteret og omstillingsparat.

De kloge spekulerede over, om arbejderen mon, efter en lang arbejdsdag, simpelthen ikke evnede at koncentrere sig i længere tid ad gangen?

En førende meningsdanner skrev: "Den moderne bybo har sjældent evnen til at følge store dramatiske fortællinger. Han vil have variation – Variété."

En anden konstaterede: "Se på teatrene. De er tomme. Gå i Wintergarten. Det er fyldt!"

Wintergarten er også fyldt denne aften. 500 mennesker sidder på røde stole ved borde med rød dug og rødt tapet på væggene.

Direktør Georg Strecker tager imod Sceneliv. Han har været direktør i 21 år. Strecker viser rundt, vi går gennem den nye overdækkede vinterhave som er under konstruktion. Han fortæller stolt om de flotte toiletter, og han viser vej backstage, hvor artisterne pynter sig og varmer op.

En af dem er Valérie Inertie. Hun optræder både i nedhængende stof og i cyr-hjul, en stor ring der triller rundt på scenen med hende selv indeni. Det er smukt og kraftfuldt. Hver en muskel i hendes spinkle krop er tydeligt aftegnet i scenelyset. Hun husker stadig med glæde, da hun var i Danmark for at være med i 'Vild med Dans – Knæk Cancer'-udsendelsen i 2013. Dommer Jens Werner havde udvalgt hende som noget helt særligt at vise frem.

I dag drejer hjulet til 'Spinning Wheel', et gammelt nummer med Blood, Sweat and Tears: "What goes up must come down Spinnin' wheel got to go 'round Talkin' 'bout your troubles it's a cryin' sin Ride a painted pony let the spinnin' wheel spin"

Genkendelse og nye tider

Georg Strecker fortæller, at der er sket mange forandringer i varietéen de sidste par årtier. I begyndelsen af årtusindet var shows i "den gamle stil" på mode. Nu vil folk have shows med musik, de kender i forvejen. Med musikalske temaer som Rock and Roll, Soul og 1980'erne.

Aftenens show har Woodstock som tema i anledning af 50-året for festivalen. En række meget dygtigt artister har om-

koreograferet deres numre, så de passer til musiknumrene fra 1960'erne.

Strengt taget blev ikke alle numrene fra showet sunget på Woodstock dengang. Det er ikke vigtigt. Det vigtigste er stemningen og genkendelsens glæde, fortæller Georg Strecker. Han fortæller videre, at de nu er ved at forberede næste års store show: 20'erne. De gamle 20'ere – og de nye! Ikke som en kopi af gammel tid, understreger han, men som en nutidig hyldest. Afslutningsnummeret i aften er Bob Dylans 'The Times they are a-changing'. Publikum synger med, mens skærmene ude i siden af scenen viser billeder af Greta Thunberg og protesterende skoleelever. En af sangerinderne, i et ret chikt hippieoutfit, understreger fra scenen: "Die Zeiten ändern sich."

Sex og dunkle drifter

Det var ikke kun arbejdere, der kom til Berlin. Byen var også et seksuelt fristed, som tiltrak alle mulige forskellige slags mennesker. En af dem var Christopher Isherwood. Hans navn bliver ofte nævnt, når man taler om Berlin i 1920'erne. Han kom til byen for at leve sin homoseksualitet ud og skrev bogen, som blev forlægget til filmen 'Cabaret: Farvel til Berlin'.

For det var, og er, Berlin: Et sted hvor man kan forfølge sine dunkle drifter. Denne weekend er kvarteret omkring Fuggerstrasse fyldt af mænd i læder. Nogle af dem lufter deres hunde. Altså hunde som også er mænd, i snor med halsbånd og hundelædermasker på. Og knæbeskyttere. Berlin er hovedstad for Europas største fetischfest, Folsom, hvor hundreder af mænd promenerer i dagslys og ser hinanden og deres udstyr an inden aftenens fester.

I dette kvarter bor den danske sanger Mads Elung-Jensen: "Den tid var en eksplosion af kreativ og seksuel kraft. Den har så meget at byde på," fortæller han og fortsætter: "Berlin er byen for mennesker, der vil køre deres seksualitet helt ud – og det er en af hovedårsagerne til, at jeg flyttede hertil for ti år siden. Jeg var tiltrukket af bøsselevet og er selv en del af det."

Han er mindre seksuelt aktiv nu, end han har været tidligere, fortæller han: "De mørke drifter, dem kender jeg godt, men nu lever jeg dem ud på scenen."

Han optræder med et program af tyske sange fra 1920'erne og 1930'ernes varietéscene oprindeligt fremført af kunstnere som Zarah Leander og Marlene Dietrich. Han har udelukkende valgt sange med et seksuelt indhold til showet: 'Kann denn liebe sünde sein?'

Han fortæller, at sangene er del af det tyske DNA, og de fleste tyskere synger med – hvis de får lov. Han synger som flere karakterer. Blandt andet som sømand og som kvinde og følger dermed en stor berlinsk tradition for drag. Mads er uddannet operasanger og fylder denne aften Den danske Kirke med stolte toner og fortællinger om sex og vold i alle mulige former.

"Nur nicht aus Liebe weinen,
es gibt auf Erden nicht nur den Einen
es gibt so viele auf dieser Welt
ich liebe jeden, der mir gefällt."

Eller som det lyder på dansk: "Græd ikke af kærlighed/ der er andre i verden end bare den ene/ der findes så mange på denne jord/ jeg elsker alle, der falder i min smag."

Omstillingsparat varieté

Med oprindelse i den engelske music-hall kom varietéen til Berlin i slutningen af 1800-talet. Berlins varietéer havde deres storhedstid op gennem 1920'erne og frem til nazisternes magtovertagelse i 1933.

Varietéen var fragmenteret og omstillingsparat og blev, med sin blanding af cirkus, sex og satire Berlins underholdningsform, fra Wintergartens overdådighed til Admiralpalast – en kombination af spa, bordel og cabaret med åbent 24 timer i døgnet.

Varietéen fik to små søskende: Kabarett og Cabaret. Kabarett var den stærkt politi-

Den danske sanger Mads Elung-Jensen optræder i øjeblikket på Wintergarten med et program af tyske sange fra 1920'erne og 1930'ernes varietéscene oprindeligt fremført af kunstnere som Zarah Leander og Marlene Dietrich.

ske og satiriske variation, med C'et fulgte en større vægt på dansepiger og stripshow. Grænserne mellem de tre var flydende.

Det var omtrent på samme tid, at Bertold Brecht og Kurt Weill lavede 'Die Dreigroschenoper', hvor samfundets værdier blev udstillet og forvrænget. Den udstødte fortalte sandheder om det omgivende samfund, og i varietéen optrådte den udstødte side om side med tidens kendteste underholdningsstjerner.

Nazisternes magtovertagelse trak tænderne ud på varietéen. En stor del af de

jødiske kunstnere flygtede til andre europæiske lande og Wintergarten indrettede sig efter magthaverne – lige indtil 1944, hvor de allieredes bomber lagde stedet i ruiner.

En stor del af kunstnerne blev i årene før Anden Verdenskrig arresteret i Berlin eller senere indhentet af krigen i deres europæiske tilflugtssteder. Varietéformatet viste sig at være omstillingsparat nok til at kunne tilpasses koncentrationslejrene. En lang række af Tysklands dygtigste optrædende lavede deres sidste forestillinger for medfanger og vagter, hvorefter både optrædende og publikum blev henrettet i gaskamrene.

Ganske småt

Hvad er så en “ægte” varieté? Det *kunne* være et lille lokale med optrædende i direkte, indforstået kontakt med publikum og et stort fokus på den berlinske humor, der siges at være både direkte og nådesløs.

I Scheinbar er der, kun med besvær, plads til 60 tilskuere. Dem på forreste række kan hvile benene på scenekanten – og gør det, for der *er* ikke meget plads.

Programmet er i aften Open Stage og det er umuligt på forhånd at sige, hvad det lige betyder.

Det begynder kl. 20. Hvis man gerne vil på, skal man møde op og sige til fra 19-19:30, hvorefter aftenens vært lægger program. Der er én regel: ikke over syv minutter!

Den kunstneriske leder, Daniela Schäfer, står også i baren, og en af de optrædende står i døren.

Scheinbar begyndte som et venneprojekt i 1989, et sted for optrædende at mødes og prøve nye ting af, en næsten hemmelig familie. Men rygtet spredte sig, og nu er det ofte umuligt at få plads uden at have reserveret på forhånd.

Aftenens vært, Ulli Lohr, fører os igen en pudsig blanding af satiriske sange, monologer, et enkelt tryllesnummer, og han giver prøver på sit eget show, som handler om en tjeners liv og drømme om også at blive set som menneske: “En tjener har også følelser. Prøv næste gang at spørge din tjener om noget personligt. Spørg til hans opholdstilladelse.”

Denne aften er der en overvægt af optrædende, der giver prøver på deres eget show og samtidigt laver lidt reklame for det. Der er mange ord, mange ordspil og indforståetheden, som det er svært for en ikke-tysktalende at fatte. Men i aften er her et trofast stampublikum, der griner og er helt med i hver en betoning.

Daniela Schäfer fortæller, at mange af de rigtigt kendte er begyndt her: “Og de kommer igen.”

Hun holder en lille pause, inden hun gør sætningen færdig: “Nogle gange.” ●

Artisten Valérie Inertie optræder både i nedhængede stof og i cyr-hjul. Før Wintergarten optrådte hun bl.a. i Hansa Teatret i Hamborg.

Wintergarten før og nu

Wintergarten er et forsøg på at parre fortidens overflod af lysekroner og rødt fløjls med nutidens bedste kunstnere i genoplivningen af Berlins mest navnkundige underholdningstempel. Det oprindelige Wintergarten blev åbnet i 1887, kunne rumme 3000 mennesker og havde noget så nyt og fantastisk som en “stjernehimmel” med elektriske pærer. Det var i Wintergarten, at verdensnavne som klovnene Grock og Charlie Rivel optrådte, når de var i Berlin. Den blev bombet i 1944 men genåbnede i 1992 i andre, mindre lokaler.

GENERALFORSAMLING

Dansk Skuespillerforbund holder generalforsamling og sommerfest søndag 24. maj 2020. Det kommer i år til at foregå i Teglværket, Teglnholmsgade 27, Østre Teglvej, 2450 København.

Alle kandidater til bestyrelsesvalget kan melde sig frem til 11. marts og husk at din opstilling skal være vedlagt en personlig præsentation på højst en halv A4-side.

Vi håber, at rigtig mange medlemmer møder op og vanen tro er med til at gøre dagen både faglig og festlig. Mere information følger i næste nummer af 'Sceneliv'.

Mange hilsner Generalforsamlingsudvalget

VIL DU VÆRE MED I FILMEX' BESTYRELSE?

Som medlem af Dansk Skuespillerforbund har du mulighed for at stille op til Filmex' bestyrelse. Det er 3 poster. Hvis der er flere kandidater til posterne, er det op til DSFs bestyrelse at afgøre, hvem der udpeges til Filmex' bestyrelse. Hvert bestyrelsesmedlem vælges for et år ad gangen.

Alle kandidater til bestyrelsesvalget kan melde sig frem til 30. marts 2020. Du skal sende din opstilling til filmex@filmex.dk, og husk, at din opstilling skal være vedlagt en personlig præsentation på højst en halv A4-side.

Du kan læse mere om Filmex på www.filmex.dk

BRUG FOR EN ØKONOMISK HÅNDRÆKNING?

Er det svært at få økonomien til at hænge sammen? Du har måske fået en ekstra regning, du ikke havde regnet med?

Måske kan forbundet hjælpe dig. Vi har løbende mulighed for at yde økonomisk støtte fra fonde og legater, og selvom vi ikke kan love noget på forhånd, er det værd at give os et ring på 33 24 22 00.

Spørg efter Hanne Arlund.

Kontrakter til Filmex senest 1. april 2020. Brug kun portalen 'Mit Filmex'

FILMEX

Husk at uploade dine kontrakter fra 2019 inden 1. april, hvis de skal med i fordelingen af rettighedspenge i år. Kontrakter fra 2016, 2017 og 2018, som du ikke har indsendt tidligere, skal Filmex også have senest 1. april 2020, hvis de skal med i fordelingen.

Som noget nyt SKAL du benytte Filmex' nye portal i stedet for at sende dem på mail eller med post. Portalen er åben året rundt, og du kan derfor uploade kontrakter løbende.

Kom godt i gang

Mit Filmex finder du fra Filmex' hjemmeside: Filmex.dk. Du skal selv sørge for at uploade dine kontrakter under Mit Filmex. Dog er der nogle produktioner, hvor vi får oplysningerne direkte fra producenterne.

Dubbing, hvor vi får oplysninger:

- SDI Media, Audio Resort-KM Studio, BTI-Dubbermann, Camp David og STC.

Andet, hvor vi får oplysninger:

- Danmarks Radio
- Almindelige spillefilm og tv-serier.

Du skal således selv indsende kontrakter for

- dubbing (dog undtaget ovenstående bureauer)
- tv- og radioreklamer
- kort- og dokumentarfilm
- speak til dokumentar
- medvirken i tv-serier (dog undtaget Danmarks Radio)
- andre til tv/radio

Vi passer på dine persondata, derfor skal du logge ind med NemID. Du opretter din egen profil, hvor du kan ændre dine kontaktoplysninger, når det bliver aktuelt. Al kommunikation er selvfølgelig krypteret og NemID er godkendt og brugt af det offentlige.

Med Mit Filmex får du ligeledes et arkiv over dine indsendte kontrakter til Filmex. Vi udvikler allerede nye funktioner og glæder os til løbende at kunne tilbyde flere muligheder. Lige nu arbejder vi på, at du med tiden også vil kunne se og hente dine kontoudtog.

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte os enten på telefon: 33 24 22 00 eller på mail: filmex@filmex.dk.

Lyset, Havet, Sandet og ... *Betty Nansens Huse i Skagen*

Betty Nansens Huse har en unik og smuk beliggenhed, tæt ved stranden mellem Skagen og Grenen.

Betty Nansens Hus og Anneks udlejes af ejeren Ida Løfbergs Fond til sceniske kunstnere. Er du scenisk kunstner/ skuespiller har du mulighed for at søge ophold i Betty Nansens Hus og/ eller Anneks i 2020.

Ansøgningsfrist for perioden *april til september* er **senest den 15. marts**. Bestyrelsen for Ida Løfbergs Fond vil herefter tage stilling til fordeling af husene, og svar vil blive meddelt inden 1. april.

Ved ansøgning fra *oktober til marts* kontaktes Mariann Aakerlund direkte.

Priser fra april til september:

Store Hus: kr. 5.900 pr. uge
Anneks: kr. 2.900 pr. uge

Priser fra oktober til marts:

Store Hus: kr. 5.050 pr. uge
Anneks: kr. 2.540 pr. uge

Lejebeløbene er inkl. slutrengøring samt forbrug af el.
Udlejning fortrinsvis 2 uger.

Lejebeløbene er inkl. slutrengøring samt forbrug af el.

Ansøgning sendes til:

Betty Nansens Huse i Skagen
Mariann Aakerlund
Kirstineparken 29, 2970 Hørsholm
E-mail: aakerlund@privat.dk
Kontakt:
Mariann Aakerlund. Mobil 2337 8472.

Sommerhus i Kikhavn

Dansk Skuespillerforbund har fået en fantastisk mulighed for at tilbyde medlemmer af forbundet ophold i Margrethe Schanne og Kjeld Noacks tidligere sommerhus i Kikhavn. Det er Margrethe Schanne og Kjeld Noacks Mindefonds ønske at stille sommerboligen til rådighed for udøvende kunstnere.

Sommerhuset ligger i Kikhavn, nordøst for Hundested i Nordsjælland. Huset er på 95 km og ligger helt ud til klitterne med kun 2 min. til vandet. Der er 6 sovepladser fordelt på tre værelser. Huset er total nyistandsat og med fuldt udstyret køkken.

Prisen bliver ca. 2.800 kr. pr. uge inkl. forbrug og rengøring. Der er skiftedag søndag.

Ansøgningsfrist: 1. marts 2020
(gælder både Kikhavn og Christiansø)

Du finder ansøgningsskema på vores hjemmeside under Medlemstilbud.

DSF STUDIO

ÅBEN STUDIO

IMPROVISATION

med *Christian Damsgaard*
Tirsdage, 28. januar-10. marts

Øvelser og træning, der styrker din parathed og nærvær i impro-universet og det almene skuespil-arbejde.

FILMSKUESPIL

med *Kasper Barfoed*
Onsdage, 29. januar-25. marts

Et forløb hvor deltagerne skal arbejde med, hvordan man griber en rolle an – både i forhold til publikum, instruktør og sig selv.

STEMMEN I KROPPEN

med *Naja Månsson*
Fredage, 24. januar-28. februar

Et stemmeværksted hvor der arbejdes med kropsbevidsthed og åndedrætsstræning med fokus på at styrke en sund stemme. Plus en times individuel behandling pr. deltager.

AUDITION- OG SANGTRÆNING

med *Johnny Jørgensen*
Torsdage, 5. marts-2. april

Træning med fokus på den gode sangperformance, arbejdet med formidling af en sang, så den slår igennem og når ud til publikum.

KURSER & WORKSHOPS

København

FILMSKUESPIL OG SELF-TAPEWORKSHOP

med *Thomas Chaanhing*
16.-19. mar. / frist 17. feb. / 450 kr.

En workshop, hvor deltagerne selv er meget på gulvet for at prøve kræfter med at optage et self-tape med fokus på kamerabevidsthed og filmskuespilteknik. Deltagerne får tilsendt en-to scener, som skal læres udenad et par dage inden. En øvelse der simulerer den tid, man normalt ville have, når man får et self-tape.

FØRSTEHJÆLPKURSUS

26. mar. / frist 26. feb. / 100 kr.

4 timers kursus i førstehjælps 3 hovedpunkter, inkl. førstehjælpsbevis godkendt af Dansk Førstehjælpsråd. Efter endt kursus kan du håndtere en bevidstløs person med eller uden vejtrækning og udøve hjertemassage med kunstigt åndedræt – både med og uden en hjertestarter. Alle faggrupper kan deltage, og der kræves ingen forudsætninger. Instruktøren er Peter Adam Maag Arenbrandt, som også arbejder som ambulanceredder og paramediciner.

ACTING SONGS MASTERCLASS

med *David Brunetti*
15.-17. apr. / frist 8. mar. / 500 kr.

Masterclass med en step-by-steptechnik der fokuserer på at tilføje teatral skuespilteknik til en sangperformance og vække den følelsesmæssigt til live. Hver enkelt deltager arbejder med David foran resten af klassen med minimum to sange. NB: undervisning på engelsk.

CASTINGWORKSHOP

med *Anja Philip*

20.-24. apr. / frist 12. mar. / 550 kr.

En workshop med den enkelte skuespiller som omdrejningspunkt og fokus på øvelser i, hvordan man formår at være sandfærdigt til stede, når man arbejder foran et kamera. Fem intense dage med det mål, at alle mærker en større frihed, lyst og forståelse for arbejdet som skuespiller på film og tv.

IVANA CHUBBUCK-SKUESPILTEKNIK

med *Maibritt Særens*

27. apr.-1. maj / 23. mar. / 500 kr.

Introduktionskursus til Ivana Chubbuck-metoden. Der er fokus på teknikens 12 trin, som fører skuespilleren fra manuskriptet til en levende, ægte og dynamisk karakter. Undervisningen byder på konkrete og brugbare teknikker for deltagerenes fremadrettede arbejde. NB: der skal påregnes forberedelsestid med en scenepartner forud for kurset.

DRAMATISK METODEWORKSHOP

med *Maria Kjærgaard-Sunesen*

25.-29. maj / frist 26. apr. / 500 kr.

Kurset skal give indsigt i instruktørens værktøjskasse, med henblik på en lettere kommunikation mellem skuespiller og instruktør i arbejdsrummet. Derudover tilbyder det et inspirerende indspark til kreativ metodisk arbejdstilgang i forbindelse med tekstarbejde, som kan sætte fantasien fri og skabe et kreativt flow i ensemblet.

MEISNERTEKNIK I

med *Sarah Boberg*

2.-4. jun. / frist 29. apr. / 400 kr.

Meisnerteknik er en arbejds-metode, der fokuserer på nærvær og samarbejde og som styrker skuespillernes koncentration- og perceptionsevne. Træningen giver dem redskaber, der er brugbare i forhold til film, tv, casting og nærvær på scenen. Kurset henvender sig til spillere, der er begyndere eller let øvede i Meisnerteknik.

Odense

CASTINGKURSUS

med *Karin Jagd*

30. mar.-3. apr. / frist 28. feb. / 500 kr.

På dette kursus arbejder deltagerne aktivt på gulvet med selvvalgte scener. Der bliver arbejdet individuelt med scenerne men altid i plenum. Kurset har fokus på arbejdet med bl.a. filmudtryk og showreels. Hvad fungerer, og hvad vil en caster gerne se i en showreel.

Ebeltoft

FILMKURSUS PÅ EUROPEAN FILM COLLEGE

10.-16. maj / 9. mar. / 1500 kr.

Filmkurset er fem intense kursus-dage, hvor 12 skuespillere, 4 film-instruktører, 2 fotografer, 2 klippe-re og 2 assistenter producerer konkrete optagelser for at skærpe skuespillerens parathed over for filmmediet. Filmkurset giver dig som skuespiller en enestående mulighed for at dygtiggøre dig i et trykt rum, hvor du kan glemme presset og finde frem til brugbare metoder, der gør dig i stand til at forløse rollen foran kameraet og i samarbejde med et hold.

LOKALEBOOKING

NYT SELF-TAPE LOKALE I DSF STUDIO

Nu har DSF-medlemmer mulighed for at booke self-tape lokalet. Lokalet er lydisoleret og har et gråt gardin på den ene væg, så man kan vælge om man vil have en hvid eller grå baggrund. Det er også muligt at låne kameraudstyr og lamper (simple softbox-lamper). Udstyr kan kun lånes inden for kontorets åbningstid (9:00-15:00). Det forventes, at man selv kan betjene kameraets funktioner, overføre fra memorycard til computer, osv. Lokalet finder du på 2. sal og kan bookes i bookingkalenderen, hvor du også booker prøvesalene 'Kulissen' og 'Spejlsalen'.

LONE RODE

29.05.1934 — 09.08.2019

Af Louise Kidde Sauntved

Lone Rode var tvilling af stjernetegn, men også af sind. Stærk og fin, feminin og mandhaftig, flyvsk og trofast, svær og let, mild og brysk, alvorsfuld og legende. For Lone Rode var ting enten vidunderlige eller forfærdelige. Hun var ikke meget for den grå middelvej, men trivedes i de store følelser. På scenen skyede hun det poppede og lette, men brillerede til gengæld i dramatiske roller med dybde og tyngde. Om rollerne var store eller små, gik hun ikke op i, bare der var godt med kød på! Var der ikke det, skulle hun nok gøre opmærksom på det. Lone Rode havde nemlig sine meningers mod og var ikke bange for at tale med store bogstaver uanset hvor betydningsfuld en person, hun stod overfor. Hun var lige så kompromisløs, når det gjaldt kunsten, som hun var intens på scenen, hvor hun blev kendt for virkelig at *være* sine roller. Men i sand tvillingeånd var hun også varm og favnende. Hun fyldte rummet med sin personlighed, tilstedeværelse og glæde.

Drømmen om scenen havde hun fået fra sin mormor, skuespiller Betty Kirkeby. Alligevel valgte hun at uddanne sig til børnehavelærerinde. Hun ville gerne gøre en forskel og arbejde med udsatte børn og var meget optaget af Bernhard Christensens tanker om, at børn skulle have lov at udfolde sig frit og danse til musik.

Den store kærlighed

Frustrationen over, at der var for få voksne til at sikre børnenes udvikling blev dog for stor. I stedet gav hun skuespillerdrømmen en chance og kom ind på Odense Teaters elevskole i 1957. Her debuterede hun som Solvej i 'Peer Gynt' i 1959 og fik de næste år lov at spille en perlerække af de klassiske ungpigeroller på teateret.

Da Lone Rode døde i august 2019, blev det et farvel til en passioneret scenekunstner, der ikke var bange for at slå i bordet, hvis nogen prøvede at gå på kompromis med kunsten.

Hun har senere beskrevet årene i Odense som sine lykkeligste år. Måske fordi det var på Odense Teater hun i 1957 mødte sit livs kærlighed, skuespilleren Aksel Erhardsen. Hun syntes, han var interessant og spurgte, om han havde en cykel? Det havde han heldigvis og så tog de på cykeltur. Et tæt parløb, der fortsatte både privat og professionelt indtil Aksel Erhardsens død i 2010. Efter ni år i Odense flyttede Lone og Aksel til Aarhus Teater. Her fik Lone lov til at udvikle sit talent i takt med tiden – fra de store klassikere til Bertolt Brecht og Dario Fo. Med to travle teaterkarriere var der ikke meget tid til hjemmeliv, og de to børn Mette Line (1968) og Mads Ole (1969) var tit med på teateret.

I 1984 fyldte Lone Rode 50 år og kunne samtidig fejre 25-års jubilæum som skuespiller. Det markerede hun ved at sige op på Aarhus Teater for at gå freelance og få mere tid til familien og egne projekter. Som hun selv udtrykte det: "Der er kommet for meget kadaver-disciplin på de store teatre, og det passer ikke til mit temperament."

Tag mig som jeg er!

Det blev en mere rolig periode med tid til gæstespil i København, blandt andet på Rialto-teatret. Men først og fremmest med tid til bare at være Lone. Til at gå og pusle i den store, vildtvoksende, frodige have på Rosenvej, der myldrede med sære urter og buske. Til at serverer jordbærmadder i sommersonne og til at "lege", som Lone Rode kaldte det, når hun puslede med sine malerier af sten fundet på stranden eller pressede blade fra træerne.

Hendes hus var lige så eventyrligt som haven udenfor. Væggene bugnede af kunst, reolerne af flittigt læste bøger og vindueskarmene af finurlige fund. Tomme syltetøjsglas blev udstillet med legetøj som biler og dukker i. Når hun fik gæster, sagde hun som regel: "I må tage mig, som jeg er."

Lone Rode havde mange bekendte, men få nære venner. Særligt i de sidste år var hun meget alene. Selvvalgt. Men dem, hun havde kær, holdt hun fast i! Blandt andet via lange breve, fulde af tanker om livet, døden, dyr og planter, sorg og glæde. Altid fortalt med hendes aldrig svigtende humor. Og altid afsluttet med 'Kærlig hilsen Akselone'. Aksel var stadig en del af det hele, og Lone troede fuldt og fast på, at de ville mødes igen. Derfor blev hendes død 9. august 2019 ikke kun en afsked men også en genforening. På hendes og Aksels fælles gravsted ligger en stor natursten. Den blev købt, mens de begge to var i live og lå i mange år i familiens baghave. Da Aksel Erhardsen døde, kom den på kirkegården, men uden skrift. I stedet skrev Lone Rode på den med kridt. Så fik hun også det sidste ord i den sag! ●

Portrættet er baseret på samtaler med familie, kollegaer, venner og teater-kyndige.

Værsgo. Vi giver mere end

100 mio. kr.

tilbage i renter til kunder, der er
medejere af Lån & Spar

Mere end 100 mio. kroner! Det får vores kunder tilbage i januar. Fordi de er medlem af en faglig organisation, der ejer os.

Som medlem af Dansk Skuespillerforbund kan du få personlige fordele og ekstra gode vilkår hos os. For eksempel 3 % i rente på lønkontoen. Vi synes nemlig også, der skal være kontante fordele ved fællesskaber.

Sådan får du 3 % i rente på din lønkonto

- Du er medlem af Dansk Skuespillerforbund og har afsluttet din uddannelse.
- Du samler hele din privatøkonomi hos Lån & Spar (LSBprivat® Løn er en del af en samlet pakke af produkter og services, som din økonomi kreditvurderes ud fra).
- De 3 % i rente er på de første 50.000 kr. på lønkontoen. Der er 0 % på resten.
- Se alle vilkår på lsb.dk/medlemsvilkaar. Rentesatserne er variable og gælder pr. 9. maj 2019.
- Du behøver ikke flytte dine realkreditlån. Men evt. ændringer og nye realkreditlån, skal gå gennem Lån & Spar og Totalkredit.

Læs mere på www.lsb.dk/dsf

**Bliv kunde i
Lån & Spar Bank**
Ring 3378 1994, book
på lsb.dk/dsf eller
skriv til dsf@lsb.dk

Bare fordi
du er medlem
af

Dansk Skuespillerforbund

Lån & Spar

TEATER V

★★★★★ SCENEBLOG.DK ★★★★★ GREGERSDH.DK
★★★★★ DEN 4. VÆG ★★★★★ JYLLANDS-POSTEN ★★★★★ UNGT TEATERBLØD

TEATER MOMENTUM

16:29

4. - 6. MAR

RANDERS EGNSTEATER

Viva LAS VEGAS

7. - 8. MAR

LIVINGSTONES KABINET

UPROAR

11. - 13. MAR

PARKTEATRET

DRIVING MILES

19. - 22. MAR

★★★★★ ÅRHUS STIFTSTIDENDE ★★★★★ MORTEN HØJE ★★★★★ DEN 4. VÆG

DEN GRØNLANDSKE MAND

★★★★★ CPH CULTURE ★★★★★ UNGT TEATERBLØD

TEATER FREEZEPRODUCTIONS OG GRØNLANDS NATIONALTEATER

25. - 28. MAR

★★★★★ BROADWAY WORLD ★★★★★ KULTURVINDEN.DK ★★★★★ CPH CULTURE ★★★★★ UNGT TEATERBLØD

GENERATION HÅBLØS

REALITY-TV-TEATER AF SOFIE DIEMER

8. - 24. APR

